

УДК 619

Бучек К¹., Сітанець М¹., Мільчак А.²., Абрамовіч Б.²©¹ *Кафедра епізоотології та Клініка інфекційних захворювань, Відділ ветеринарної медицини Природничий університет в Любліні, вул. Глембока 30, 20-612 Люблін*² *Кафедра та Клініка внутрішніх хвороб тварин, Відділ ветеринарної медицини Природничий університет в Любліні, вул. Глембока 30, 20-612 Люблін*

АНАЛІЗ ВИПАДКІВ НЕПРОХІДНОСТІ ВЕРХНІХ ВІДДІЛІВ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ

Вступ. У дрібних домашніх тварин таких як собаки та коти, часто виникають шлункові розлади, ознаками яких є: блювота, відсутність апетиту, порушення прийому корму. Ці симптоми можуть виникнути внаслідок різних причин, наприклад, харчових отруєнь, бактеріальних й вірусних інфекцій, вад розвитку, неврологічних розладів, наявності стороннього тіла (Gianella 2009). Для того, щоб діагностувати причини захворювання слід зібрати анамнез, виконати детальне дослідження тварини, а також додаткові методи: гематологічні та біохімічні дослідження крові, рентгенологічне, ультразвукове та ендоскопічне) (Thompson 2012).

Одна з причин шлункових захворювань, на яку ветеринарні спеціалісти часто не звертають увагу в диференціальній діагностиці й яку вони діагностують із запізненням - це сторонні тіла. Симптоми, пов'язані з наявністю стороннього тіла в основному залежать від його розташування –в стравоході, шлунку або кишечнику.

Перебування у шлунку сторонніх тіл переважно не призводить до швидкого погіршення стану здоров'я тварини і може не викликати жодних симптомів протягом тривалого часу, проте, у випадку порушення прохідності в стравоході або кишечнику ми спостерігаємо раптову появу симптомів, які можуть становити небезпеку для життя пацієнта.

Матеріали та методи. Матеріалом для досліджень були тварини, які потрапили до Ендоскопічної лабораторії Клініки інфекційних захворювань ПУ в Любліні в період з 2008 по 2012 рр. Дослідження проведено за допомогою відеоендоскопу Karl Storz 60914PKS з діаметром 9 мм, робочим каналом 2,8 мм, довжиною 140 см. Реєстрацію зображення та відеозапису зроблено за допомогою датчика камери Telescam SLII та відеореєстратора Karl Storz Aida Control 20096020. Для видалення сторонніх тіл використано ендоскопічні щипці діаметром 2 мм та щипці типу "щурачий зуб". Перед виконання маніпуляції детально обстежували пацієнтів, для визначення стану здоров'я і виключити протипоказання до виконання загальної анестезії.

Дослідження проведено під загальною анестезією з застосуванням передмедикації ксилазином і атропіном та продовження з використанням пропофолу.

Під час дослідження контролювано життєво важливі функції пацієнтів за допомогою монітора Mindray PM 9000 Vet.

Результати дослідження. У період з вересня 2008 року по серпень 2012 року виконано 238 ендоскопічних досліджень, з яких на гастроскопію припадало 39% (94/238). Серед цієї групи сторонні тіла в травному тракті встановлено в 31% (29/94) досліджуваних тварин.

Непрохідність стравоходу було виявлено у тварин, що становить 16% (15/94) усіх шлункових захворювань і 52% (15/29) випадків знаходження сторонніх тіл.

Сторонні тіла в стравоході знайдено лише в одного дорослого kota, інші пацієнти – це собаки, переважно самки - 79% (11/14) у різному віці: 64% дорослих (9/14) і 36% (5/14) цуценят (від 6 тижнів до 7 місяців). Найбільший відсоток – це собаки дрібних порід вагою до 8 кг - 93% (13/14) усіх випадків, тільки одна тварина мала масу тіла більшу (15 кг).

Найчастіше сторонніми тілами були кістки - 13 випадків, що становить 87% (13/15). Інші сторонні тіла – одна гумова іграшка і один шматок шкіри.

З точки зору розташування, більшість сторонніх тіл знаходили у нижній частині стравоходу, перед входом до шлунка - 73% (11/15), у інших пацієнтів, вони локалізувалися на рівні серця.

Лише у 13% тварин (2/15) клінічні симптоми були раптовими (дослідження протягом декількох годин від моменту потраплення стороннього тіла в стравохід). Крім того, із даних анамнезу стало відомо, що тварина проковтнула стороннє тіло. Підтверджували діагноз за допомогою рентгенологічної діагностики. Клінічними симптомами були блювання, слинотеча, біль і занепокоєння тварини. Відхилень від референційних норм у морфологічному та біохімічному дослідженні крові не виявлено.

В інших 13 випадках непрохідність було діагностовано від 5 днів до 2 тижнів після потраплення стороннього тіла в стравохід. Це в основному були пацієнти, в яких лікування було неефективним. А припущення про наявність стороннього тіла було висунето після виключення інших причин, які можуть викликати блювоту (отруєння, гастрит ін.). Тварини були пригніченими, реєстрували зменшення апетиту і спраги, зневоднення і симптоми болю. У частині тварин не було розладів у прийомі корму. У випадку цуценя такси віком 6 тижнів основним симптомом було утруднене дихання (стороннє тіло закупорювало трахею). При морфологічному дослідженні крові виявляли лейкоцитоз і збільшений гематокрит. Біохімічні показники істотно не відрізнялися від фізіологічних норм. У 14 з 15 випадках (93%) видалення стороннього тіла з допомогою ендоскопу відбулася без ускладнень. Після видалення стороннього тіла, проводили контрольне дослідження стравоходу і шлунка, щоб оцінити слизову оболонку. У гострих випадках, якщо видалення відбувалося протягом короткого часу від потраплення стороннього тіла в стравохід, його пошкодження не встановлювали. У тварин, в яких наявність стороннього тіла (кістки) було діагностовано пізно, пошкодження слизової оболонки стравоходу були значні й супроводжувались кровотечею.

У жодного з пацієнтів не виявлено перфорації стравоходу. Інші сторонні тіла (іграшки, шкіра) не спричинили значних пошкоджень слизової оболонки.

Тільки в одному випадку не вдалося видалити стороннє тіло, яке знаходилося на рівні серця. Пацієнт - це собака породи йоркширський тер'єр віком 3 місяці, вагою 0,95 кг. Непрохідність була спричинена кісткою домашньої птиці з гострими краями. Під час операції тварина загинула від серцевої недостатності.

Висновки.

1. У випадках блювоти у домашніх тварин, в диференціальній діагностиці завжди слід звертати увагу на непрохідність шлунково-кишкового тракту, яка може бути спричинена наявністю стороннього тіла. Найефективніший метод діагностики в таких випадках - це ендоскопічне дослідження, яке дозволяє також видалити сторонні тіла або перемістити їх в шлунок, де вони можуть перетравитися (Gianella 2009; Juvet 2010). Таке лікування значно безпечніше, ніж хірургічне втручання і сприяє швидкому одужанню пацієнтів.

2. Проведені дослідження показують, що переважна більшість випадків непрохідності стравоходу вказує на наявність сторонніх тіл у собак дрібних порід.

Література

1. Gianella P., Pfammatter N.S., Burgener I.A.: Oesophageal and gastric endoscopic foreign body removal: complications and follow-up of 102 dogs. *Journal of Small Animal Practice* 2009, 50, 649-654.

2. Juvet P., Pinilla M., Shiel R.E., Mooney C.T.: Oesophageal foreign bodies in dogs: factors affecting success of endoscopic retrieval. *Irish Veterinary Journal* 2010, 63, 163-168.

3. Thompson H.C., Cotres Y., Gannon K., Bailey D., Freer S.: Esophageal foreign bodies in dogs: 34 cases (2004-2009). *Journal of Veterinary Emergency and Critical Care* 2012, 22, 253-261.

Summary

Buczek K., Staniec M., Milczak A., Abramowicz B.

Esophageal foreign bodies are relatively common in companion animals, especially in dogs. In 2008-2012 we have reported 15 cases of esophageal foreign body obstruction. The majority of foreign bodies were bones. The most common location was the caudal esophagus. Esophageal foreign bodies were reported more frequently in small dogs breed (yorkshire terrier and pekingese).

Рецензент – д.вет.н., професор Слівінська Л.Г.